

ภาพยนตร์สารคดี ตูกล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา

ศุภลักษณ์ อภัยใจ*

ศุภกฤษ เมธิโกพงษ์**

หนูม้วน ร่มแก้ว***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลก่อนและหลังรับชมภาพยนตร์สารคดี และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อภาพยนตร์สารคดี กลุ่มตัวอย่างที่ประเมินประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดีคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 ท่าน ด้านเทคนิค 2 ท่าน และด้านเสียง 2 ท่าน รวม 6 ท่าน กลุ่มตัวอย่างที่ประเมินประสิทธิผลและความพึงพอใจคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดี 2) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในภาพยนตร์สารคดี 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อภาพยนตร์สารคดี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ 3) ดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์สารคดีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.29) มีดัชนีประสิทธิผลของภาพยนตร์สารคดีก่อนและหลังรับชมพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.7997 กลุ่มตัวอย่างมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79.97 และความพึงพอใจที่มีต่อภาพยนตร์สารคดี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.46)

คำสำคัญ : ล้านนา, คนไทยล้านนา, ตูง

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554

** อาจารย์, ประจําคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

Documentary Film: Tung Lanna With Lanna Way of Life

Supalak Apaijai^{*}

Supakrit Metheebhokpong^{**}

Noomuan Romkeaw^{***}

Abstract

The purposes of this study were to study the efficiency and effectiveness of the documentary film before and after watching the film and to study the satisfaction of the audience toward the documentary film. The samples of evaluate the efficiency included 6 experienced personnel, in the films content, sound quality, the quality of the film. The samples to evaluate the effectiveness and satisfaction were 40 in third year students who, studying Technology from the Faculty of Education in Rajabhat Chiang Mai University year 2011. The research instruments were 1) a form for assessing the efficiency of the documentary film 2) a form for assessing the effectiveness of the documentary film and 3) a form for assessing the satisfaction toward the film. The statistical information obtained was analyse the data. 1) Mean 2) Standard deviation and 3) The effectiveness index

The results showed that the documentary film had the efficiency at the very good level ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.29) with the effectiveness of the film, before and after the viewing, being equal to 0.7997 of a progressive learning, increasing as percentage to 79.97% and satisfaction of the film at the total average showing the highest level of satisfaction ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.46)

Keywords : Lanna, Thai Lanna people, Tung

^{*} Student in Master of Arts Program in Media and Communication Technology, ChiangMai Rajabhat University, 2011

^{**} Lecturer, Dr., in Faculty of Humanities and Social Sciences, ChiangMai Rajabhat University, Thesis Advisor

^{***} Assistant Professor, Dr., in ChiangMai Rajabhat University, Thesis Co-Advisor

บทนำ

ตุ้กงล้ำนน่า เป็นสัญลักษณ์และมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวล้านนา ซึ่งล้ำนน่าปัจจุบันคือบริเวณทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่ครอบคลุมพื้นที่แปดจังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย บางส่วนของจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และบางส่วนของภาคอีสานตอนบน (วิที พานิชพันธ์, 2548 : 1-2) ชาวล้านนามีความเชื่อเรื่องตุ้กงสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน ในความเชื่อต่างๆ เหล่านั้นได้มีการสอดแทรกปรัชญาและจิตวิญญาณในความเคารพบูชา ความศรัทธาในพุทธศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน การเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อในเรื่องภพภูมิ และการแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวล้านนา

ตุ้กง เป็นภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง ชง ในภาษาไทยกลาง มีลักษณะเป็นแผ่นใช้ห้อยลงมา โดยการผูกติดกับปลายไม้หรือปลายเสา ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า ชง ไว้ว่า หมายถึง ผืนผ้า โดยมากเป็นสี และบางอย่างมีลวดลายเป็นรูปต่างๆ ที่ทำด้วยกระดาษและสิ่งอื่นๆ สำหรับใช้เป็นเครื่องหมายบอกชาติ ตำแหน่ง ใช้สำหรับตกแต่งสถานที่ในงานรื่นเริงหรือถือเข้าขบวนเป็นต้น (พ.นิรันดร์ อภิวิทูสมโน (จันทร์มา), 2547: 5) นอกจากนี้ ตุ้กงยังถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความชื่นชม ยินดี ความสำเร็จ เป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในงานพิธีทางพุทธศาสนา การถวายตุ้กงเป็นการสร้างบุญกุศลให้แก่ตนเอง เป็นการถวายเพื่อส่งกุศลให้แก่ตนไปในชาติหน้า และยังถือเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว (ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์, 2546: 15) เชื่อกันว่าตุ้กงเป็นสื่อกลางระหว่างโลกมนุษย์และสวรรค์ การถวายตุ้กงจะทำให้มีอายุยืนยาว และยังเชื่อว่า ตุ้กง สามารถจัดกัณฑ์พิบัติต่างๆ ได้ จึงทำให้พบเห็นตุ้กงในพิธีกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันของชาวล้านนา ไม่ว่าจะเป็นงานมงคล งานอวมงคล ซึ่งล้วนแต่มีตุ้กงเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังนิยมสร้างและทำตุ้กงขึ้นเพื่อบูชาคุณแล ใช้เป็นเครื่องสักการะถวายเป็นพุทธบูชา และใช้ประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่างๆ สำหรับในประเทศอื่นๆ ก็ได้มีการใช้ชงแสดงถึงการสักการบูชา เช่น ประเทศเนปาลได้มีการนำธงหลากสีอันที่มีบทสวดมนต์บนพื้นธง มาผูกโยงจากยอดองค์สถูปมาสู่เสารอบสถูป ซึ่งเชื่อกันว่า เวลาลมพัด คำสวดมนต์เหล่านี้จะปลิวขึ้นไปบนสวรรค์ ส่วนในประเทศจีนมีการใช้ชงในงานพิธีกรรมตามความเชื่อของศาสนาเต๋า เป็นต้นปัจจุบันกระแสวัฒนธรรมจากภายนอก ได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสังคมเมืองที่มีการรับวัฒนธรรมภายนอกเข้ามาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อแต่ดั้งเดิมเลือนหายไป และมีการนำมาประยุกต์ใช้ผิดไปจากวัตถุประสงค์เดิม ตุ้กงซึ่งเป็นศิลปะและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ได้ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวล้านนา เช่น การนำตุ้กงมาประดับอาคารร้านค้า ใช้ประดับตกแต่งภายในบ้าน เดินริ้วขบวนงานหรือนำมาประดับตกแต่งในงานพิธีต่างๆ ซึ่งบางครั้งได้มีการนำตุ้กงมาใช้ผิดประเภท ซึ่งเป็นการนำตุ้กงที่มีความเชื่อตามโบราณของชาวล้านนามาใช้ผิดไปจากวัตถุประสงค์แต่เดิมมาก ซึ่งมาจากสาเหตุของการไม่ได้ศึกษาหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของลักษณะและความเชื่อเกี่ยวกับตุ้กงในแต่ละชนิดนั้น หรือถึงแม้ว่าจะ

ทำการศึกษาหาความรู้ก็ไม่สามารถทำได้เพราะสื่อทางวัฒนธรรมประเภทนี้ยังมีน้อยและยังขาดแคลนอีกมาก จึงทำให้มีการนำตุ้มมาใช้อย่างผิดประเภท ซึ่งส่งผลให้คนรุ่นหลังเกิดความสับสน เมื่อพบเห็นบ่อยๆ จนเคยชิน ก็คิดว่าเป็นแบบนั้น ทำให้นำไปปฏิบัติสืบทอดกันไปอย่างผิดๆ อันเป็นผลเสียต่อวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ แต่เดิมของชาวล้านนา

จากสถานการณ์ดังกล่าวได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับตุ้ม อาทิเช่น วิธวดี ทวีทรัพย์ (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อาชีพการทอตุ้ม บ้านแท่นดอกไม้ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในปัจจุบันการทอตุ้มได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมกล่าวคือ เดิมการทอตุ้มถูกถ่ายทอดมาจากภูมิปัญญาตามแรงศรัทธาในทางพุทธศาสนา แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันมุ่งเน้นด้านการค้าขายมากกว่า ในส่วนของจารูวรรณ เณิมผล (2551) ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์เรื่องตุ้มกระด้าง เพื่อใช้ในการเรียนรู้ และ ยุพิน เข้มมุกด์ (2553) ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชื่อและตุ้มศิลป์แห่งศรัทธาและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าบุคคลต่างๆ ให้ความสนใจและมุ่งที่จะศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตุ้มเพื่อที่จะให้คงไว้ซึ่งศิลปะและภูมิปัญญานี้ไว้

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจและเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนาขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมสำหรับถ่ายทอดถึงปรัชญา ความเชื่อ และภูมิปัญญาในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ให้แก่คนในท้องถิ่นและบุคคลทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องตุ้มล้านนา โดยเนื้อหาของภาพยนตร์สารคดี จะกล่าวถึงความหมายของตุ้ม คติความเชื่อเรื่องตุ้ม ประเภทของตุ้ม และการใช้ตุ้มในพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้ชมได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปยึดถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเพื่อรักษาซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่สืบไปบนพื้นฐานความรู้ที่ถูกต้อง และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นตัวคนที่แท้จริงของคนไทยล้านนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดีตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของภาพยนตร์สารคดีตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมหลังการชมภาพยนตร์สารคดีตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ภาพยนตร์สารคดี ตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี
2. ภาพยนตร์สารคดี ตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา มีประสิทธิผลในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ตุ้มแต่ละประเภทของผู้ชมหลังรับชมสื่อสูงกว่าก่อนชม
3. ผู้ชมมีความพึงพอใจต่อภาพยนตร์สารคดี ตุ้มล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

วิธีการดำเนินวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านเทคนิคการถ่ายภาพ และด้านเสียงด้านละ 2 คน และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 จากสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 40 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. ภาพยนตร์สารคดี ตูกล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา เพื่อหาประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดี โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (หนูม้วน ร่มแก้ว และคนอื่นๆ, 2552 : 112) ดังนี้
5 ระดับดีมาก, 4 ระดับดี, 3 ระดับปานกลาง, 2 ระดับน้อย และ 1 ระดับน้อยที่สุด
2. แบบทดสอบเพื่อหาประสิทธิผลของสื่อภาพยนตร์สารคดีตูกล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา โดยใช้แบบปรนัยเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ชมหลังชมภาพยนตร์สารคดีตูกล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (หนูม้วน ร่มแก้ว และคนอื่นๆ, 2552 : 112) ดังนี้ 5 พึงพอใจมากที่สุด, 4 พึงพอใจมาก, 3 พึงพอใจปานกลาง, 2 พึงพอใจน้อย และ 1 พึงพอใจน้อยที่สุด

1

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตูกล้านนาและวิถีชีวิตคนไทยล้านนา
2. วิเคราะห์เนื้อหาและเขียนบทภาพยนตร์สารคดี จากนั้นนำบทภาพยนตร์สารคดีมาเขียน Storyboard
4. สร้างเครื่องมือตรวจสอบหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความพึงพอใจของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และปรับปรุงแก้ไข
5. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษา เพื่อหาประสิทธิผลก่อนและหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีและหาความพึงพอใจภายหลังรับชมภาพยนตร์สารคดี
6. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้คำนวณและวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดี โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 2 คน ด้านเทคนิคภาพจำนวน 2 คน ด้านเสียงจำนวน 2 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือกับจุดประสงค์
2. การวิเคราะห์หาประสิทธิผลของภาพยนตร์สารคดี โดยหาค่าสถิติของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังรับชมสื่อภาพยนตร์สารคดี โดยหาประสิทธิผล E.I. แล้วนำข้อมูลการทดสอบคะแนนก่อนรับชมสื่อและคะแนนการทดสอบหลังรับชมสื่อมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิผล (E.I.)

3. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อภาพยนตร์สารคดี ดูล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนาและความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์สารคดี ดูล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยพบว่า ประสิทธิภาพด้านที่มากที่สุดคือ ด้านเนื้อหาและการลำดับเรื่องด้านภาษา รองลงมาคือ ด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ และน้อยที่สุดคือด้านภาพ

2. ประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดี ก่อนและหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีผลปรากฏว่า คะแนนทดสอบหลังการรับชมภาพยนตร์สารคดีมีค่าสูงกว่าก่อนรับชมภาพยนตร์สารคดี เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของภาพยนตร์สารคดีก่อนและหลังรับชมพบว่ามีความเท่ากับ 0.7997 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.97

3. ความพึงพอใจของผู้ชมหลังการรับชมภาพยนตร์สารคดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปหาน้อยพบว่าความพึงพอใจมากที่สุด คือ เสียงดนตรีและเสียงประกอบอื่นๆ ที่ใช้มีความเหมาะสม ภาพยนตร์สารคดีมีประโยชน์ควรค่าแก่การเรียนรู้ รองลงมาคือ เนื้อหาที่มีความชัดเจนดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่อง ภาพมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เสียงบรรยายมีความชัดเจน เหมาะสม และเสียงและภาพมีความสอดคล้องกัน ตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสมกับภาพยนตร์สารคดี และน้อยที่สุดคือสีตัวอักษรมีความชัดเจน และระยะเวลาความยาวของภาพยนตร์สารคดี

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดูล้านนากับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา จากผู้เชี่ยวชาญ แบ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพด้านเนื้อหา ด้านเทคนิคภาพ และด้านเสียง พบว่า ประสิทธิภาพโดยรวมของภาพยนตร์สารคดี อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งได้ผลการประเมินมาจากการตอบแบบประเมินประสิทธิภาพของภาพยนตร์สารคดีที่ได้สร้างขึ้น โดยสร้างเป็นคำถามให้เลือกตอบ สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านภาพ ด้านตัวอักษร ด้านภาษา ด้านเสียง และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ภาพยนตร์สารคดีมีเนื้อหาที่ง่ายต่อการเรียนรู้ เนื่องจากได้มีการนำเอาวิถีชีวิตของคนไทยล้านนามาถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์สารคดีซึ่งในวิถีชีวิตต่างๆ เหล่านั้น ล้วนมีการนำดุงมาใช้ด้วยทั้งสิ้น ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพอล โรธา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2548: 24) ที่ว่าภาพยนตร์สารคดีคือ เรื่องราวของความจริงจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งแสดงออกในลักษณะที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมมนุษย์ นอกจากนี้ภาพยนตร์สารคดียังมีการใช้เทคนิคการนำเสนอที่หลากหลายทำให้เกิดความน่าสนใจในภาพยนตร์สารคดี และยังมีการเลือกใช้เสียงที่เหมาะสมกับภาพยนตร์สารคดี ทำให้

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสูตรฟังก์ชันพินิจคำ (<http://elearning.aru.ac.th/3011103/soc43/topic20/linkfile/print5.htm>) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการเคลื่อนไหวของภาพเกิดจากการแปลความคิดและถ้อยคำให้เกิดเป็นภาพ โดยการประกอบภาพ แล้วจึงลำดับภาพแต่ละภาพให้ต่อเนื่องและมีความหมาย

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพก่อนและหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา จากการทดลองสื่อภาพยนตร์สารคดีกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจ ในการนำไปใช้ในการนิเทศกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.7997 คิดเป็นร้อยละ 79.97 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพิ่มพูน นันทขว้าง (2550) ได้ศึกษาภาพยนตร์สารคดีนำเสนอการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของชุมชนประวัติศาสตร์เวียงกุมกาม ผลพบว่า สื่อภาพยนตร์สารคดีสามารถทำให้ผู้ชมได้มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ลักษณะทางกายภาพและปัญหาต่างๆ ในเวียงกุมกามเพิ่มมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจภายหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา พบว่าความพึงพอใจภายหลังรับชมภาพยนตร์สารคดีอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดซึ่งดี เอเลีย (D'Elia, 1979: 283) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่สนองตอบต่อสภาพแวดล้อมของด้านความพึงพอใจ หรือเป็นสภาพจิตใจของบุคคลที่สนองตอบว่ามีความชอบมากน้อยเพียงไร และจาคอบสัน (Jacobson, 1963: 92) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจคือ 1) ทักษะที่มีต่อสิ่งนั้น 2) ความพึงพอใจส่วนตัว 3) ความมีเสรีภาพในการแสดงออก 4) การมีส่วนร่วมกับสิ่งนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา นำเสนอเฉพาะดงล้านนาของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งการนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ ผู้นำไปใช้อาจจะหาข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ เพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหาให้เพิ่มมากขึ้น

2. ในการนำสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา ไปใช้นั้นควรมีอุปกรณ์ที่สามารถใช้เปิดไฟล์ของสื่อสารคดีได้ ซึ่งไฟล์ที่ใช้ในสื่อสารคดีนี้เป็นไฟล์รูปแบบที่สามารถเปิดได้กับเครื่องเล่นดีวีดี และเครื่องคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การออกแบบสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ดงล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา เป็นการกล่าวถึงดงล้านนาของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยรวม ซึ่งดงล้านนามีหลากหลายประเภทและหลากหลาย

รูปแบบ เพื่อให้สามารถนำเสนอรายละเอียดได้มากขึ้น อาจจะมีการแบ่งภาพยนตร์สารคดีออกเป็นตอนๆ เพื่อจะได้นำเสนอในรายละเอียดในแต่ละตอนได้มากยิ่งขึ้น

2. การออกแบบสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่อง ตูกล้านนา กับวิถีชีวิตคนไทยล้านนา ในการทำวิจัยครั้งนี้ต่อไปควรจะศึกษาเฉพาะเรื่องของคุณในแต่ละประเภทของประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ เถลิงผล. (2551). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์เรื่องตุงกระด้าง. เชียงใหม่: ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. (2546). ตุงมรดกแผ่นดินล้านนา. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พ.นิรันดร์ อภิวัตโน (ขันธิมมา). (2551). ตูกล้านนาภูมิปัญญาของบรรพชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: อนุพงษ์การพิมพ์.
- เพิ่มพูน นันทขว้าง. (2550). ภาพยนตร์สารคดีนำเสนอการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของชุมชนประวัติศาสตร์เวียงกุมกาม. เชียงใหม่: ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพิน เข้มมุกด์. (2553). ช่อและตุง ศิลป์แห่งศรัทธา ภูมิปัญญาท้องถิ่น. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วิจิ พานิชพันธ์. (2548). วิถีล้านนา. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม.
- วิฑูรย์ ทวีทรัพย์. (2544). อาชีพการทอตุงใย บ้านแพนดอไม้ อำเภอมองทอง จังหวัดเชียงใหม่. ปรินิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุโขทัยธรรมาราช. มหาวิทยาลัย. (2548). การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สุรพงษ์ พินิจคำ. (2550). เอกสารประกอบการเรียนวิชาการถ่ายภาพยนตร์ เพื่องานภาพยนตร์, 5 กรกฎาคม 2550. <http://elearning.aru.ac.th/3011103/soc43/topic20/linkfile/print5.htm>.
- หนูม้วน ร่มแก้ว และคนอื่นๆ. (2552). เอกสารประกอบการอบรมปฏิบัติการหลักสูตร กระบวนการจัดทำเผยแพร่งานวิจัยและนวัตกรรมในชั้นเรียน เพื่อผลงานทางวิชาการ. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- D'Elia, George Patrick Michael. (July 1979). "The Determinants of Job Satisfaction among Beginning Librarians," **Library Quarterly**. 49.
- Jacobson, Pual B., Reavis, William C. and Logsdon, James A. (1963). **The Effective School Principle**. (2nd ed.) New York: Prentice-Hill Inc., Englewood Cliffs.
